

P R O T O K O Ł I I .

pierwszego posiedzenia polskiej i litewskiej delegacji
w Kalwarji dn. 16 września 1920 r.

Obecni ze strony polskiej: delegat Naczelnego Dowództwa W.P. płk
Mieczysław Mackiewicz, delegat Ministerstwa Spraw Zagranicznych Jul-
jusz Łukasiewicz oraz rzeczoznawcy: rotmistrz Adam Romer, Mirosław
Arciszewski i porucznik Leon Bulowski.

Ze strony Litewskiej: delegaci Sztabu Generalnego i Ministerstwa Ob-
rony Krajowej = generał lejtenant Kattche, major Jakajtis i kapitan
Żubrys oraz delegaci rządu litewskiego Waldemaras Czarnecki i Bro-
nius Balutis.

Posiedzenie otworzył generał Kattche o godz. 17.

Po posiedzeniu krótkich powitalnych przemówień strony okazały
sobie wzajemne pełnomocnictwa, które zostały uznane za wystarczają-
ce i we właściwej formie wystawione.

Następnie ustalono: kolejne przewodnictwa na posiedzeniach ję-
zyk obrad rosyjski, sporządzenie protokołów w językach polskim i li-
tewskim, zanoszenie do protokołu tylko postanowień, zgłaszanie pytań
i odpowiedzi na żądanie jednej ze stron na piśmie, przyczem polska
strony zgłasza w języku polskim i uwierzytelnionym tłumaczeniem rosy-
jskim, strona litewska w języku litewskim i uwierzytelnionym tłumacze-
niem rosyjskim.

Po załatwieniu spraw formalnych głos zabiera p. Juljusz Łukasie-
wicz, który odczytuje w imieniu delegacji polskiej w języku polskim
i rosyjskim oświadczenie załączone do niniejszego protokołu.

Następnie zabiera głos pułkownik Mackiewicz, który udziela do-
datkowych szczegółowych wyjaśnień do oświadczenia złożonego przez p.
Łukasiewicza.

Za zgodność odpisu:

Generał Kattche w imieniu delegacji litewskiej proponuje odroczenie następnego posiedzenia w celu udzielenia odpowiedzi na oświadczenie delegacji polskiej do następnego dnia. Po przyjęciu propozycji posiedzenie zostało zamknięte

Kalwarja, dn 16 września 1920 r.

Delegacja Polska.

J. Łukasiewicz.

M. Mackiewicz, pułk.

Delegacja Litewska

Gen. L. Kattche.

Za zgodność odpisu:

W postępowaniu swoim w stosunku do Litwy Rząd Rzeczypospolitej dążył i dąży nieustannie do załatwienia wszelkich spornych kwestji w drodze bezpośredniego porozumienia pomiędzy obu rządami! Z zadowoleniem też była otrzymana w Warszawie wiadomość o tem, że projektowane spotkanie obu stron w Kalwarji może mieć miejsce.

Stanowisko rządu polskiego w najbardziej pilnych sprawach natury wojskowej, których uregulowania oczekujemy od pertraktacji w Kalwarji jest jasne i było już w głównych zarysach zakomunikowane rządowi litewskiemu w nocie Ministra Spraw Zagranicznych Sapiehy z dn. 9/IX=20 r. Z zadowoleniem konstatujemy, że rząd litewski w nocie z dn. 13/IX przyjął zaproponowane przez nas podstawy rokowań o zawieszeniu broni. Umożliwiło to bowiem nasz przyjazd do Kalwarji i nawiązanie ponownych bezpośrednich pertraktacji, które były przerwane w Kownie z powodu na nieprzychylnie stanowisko rządu litewskiego i które mogły zawczasu zapobiedz niepotrzebnym konfliktom.

Spiesząc wyrazić swą zgodę na propozycję podjęcia rokowań zakomunikowaną w telegramie z dn. 7/IX=1920 Rząd Polski wierzył że strona przeciwna ma dobrą wolę położenia kresu niepotrzebnym nieporozumieniom i godnemu pożalowania rozlewowi krwi oraz, że w działaniach swych nie będzie dążyła do rozstrzygania jakichkolwiek spraw "siłą oręża". Jednak wypadki, które miały niestety miejsce w ostatnich dniach zmuszają nas skonstatować, że tak nie jest. Dnia 13 b.m. na parę godzin przed zapowiedzeniem zawieszenia broni wojska litewskie napadły niespodziewanie na Sejny i zajęły takowe, chociaż pokojowa podstawa nielicznych oddziałów polskich, które tam się znajdowały nie dawała po temu żadnych powodów. Tegoż dnia 13. o g. 18. t.j. w 6 godzin po ogłoszeniu zawieszenia broni wojska litewskie kontynuowały atak w kierunku południowo-zachodnim od Sejn.

Przeciwko powyższym działaniom wojsk litewskich zaprotestował już Min. Spr. Zagr. Sapieha w nocie z dn. 14/IX=1920. Obok przepuszczania wojsk bolszewickich przez terytorjum litewskie, okupacji terytorjum polskich przez wojska litewskie, swobodnego przepuszczania wojsk sowieckich z prus wschodnich do nowych punktów koncentracyjnych i bezpośredniej ko-

respondencji z wojskami sowieckimi, powyżej wskazane postępowanie wojsk litewskich jest jeszcze jednym niezaprzeczalnym pogwałceniem neutralności w wojnie polsko-sowieckiej, do której rząd litewski zobowiązał się w nocy z dn. 29. sierpnia i musi budzić u Rządu Polskiego wątpliwości czy strona przeciwna ma dobrą wolę przyjaznego i pokojowego uregulowania stosunków pomiędzy obydwoma armjami i czy jej przyszłe działania będą znowu w sprzeczności z przyjętymi specjalnie zobowiązaniami.

Gorąco pragnąć jaknajprędzej położyć kres dalszym konfliktom Rząd Polski z uwagi na ciężką wojnę którą zmuszony jest prowadzić z najazdem Rosji Sowieckiej, musi mieć jednak zupełną pewność, że ustalone warunki będą ściśle przez rząd litewski przestrzegane i nie może być narażony na niespodziewane ewentualności w rodzaju ostatniego zajęcia Sejn lub koncentrowania wojsk bolszewickich pod osłoną neutralności Litwy.

Wobec wszystkiego powyższego delegacja polska widzi się zmuszoną otrzymać wystarczające gwarancje co do dalszego zachowania się wojsk litewskich a po pierwsze zażądać, aby, przed przystąpieniem do dalszych merytorycznych obrad, strona przeciwna zobowiązała się do natychmiastowego wycofania wojsk litewskich poza dawną linię demarkacyjną /ustanowioną przez Marszałka Focha/ dn. 18/IX=20 ewakuując w ten sposób obszary należące do Polski na podstawie uchwały Rady Najwyższej z dn. 8. grudnia 1919 r.

Delegacja Polska wyraża nadzieję, iż delegacja litewska uzna słus^zność powyższego wymagania i zechce przez spełnienie go przyczynić się do umożliwienia i ułatwienia dalszych rokowań.

Za zgodność odpisu:

